فرهیختگان

اقتصاد

سه‌شنبه ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۳
شماره ۴۱۲۶
WWW.FDN.IR
FARHIKHTEGANDAILY

آمار نشان می‌دهد با وجود روند نسبتا مناسب تولید، خودروسازان فروش رسمی را به شکل عجیبی متوقف کرده‌اند

خودروهای تولیدی کجا هستند؟

طی ماه‌های اخیر خودروسازان دولتی لاتاری جدیدی برگزار نکرده‌اند. این عدم عرضه و ثبت‌نام جدید درحالی است که طی سال گذشته فقط دو خودروساز دولتی بیش از یک میلیون دستگاه خودرو تولید کرده و همین مقدار نیز ادعا کرده‌اند به فروش رسانده‌اند. اینکه چرا خودروسازان دولتی طی چندین ماه اخیر عرضه جدیدی نداشته‌اند، جای تامل دارد. آنطور که معاون وزیر صمت می‌گوید مسئولان سابق وزارت صمت در دو عرضه اواخر اسفند ۱۴۰۱ و اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۲ همه تولیدات خودروسازان را پیش‌پیش به فروش رسانده‌اند. این موضوع درحالی مطرح می‌شود که در اواسط دی‌ماه ۱۴۰۲ تصویر طرحی با تصویب و امضای مسئولان وزارت صمت، خودروسازان و قطعه‌سازان رونمایی شد که براساس آن قرار بود «تا پایان سال ۱۴۰۲ هر خودروساز (ایران‌خودرو و سایپا) ۶۰ هزار دستگاه خودرو (جمعا ۱۲۰ هزار دستگاه) با قیمت پنج درصد زیر حاشیه بازار به فروش برسانند.» در همان زمان دبیر انجمن قطعه‌سازان در گفت‌وگویی با مدعی شد معاون اول رئیس جمهور با این موضوع موافقت کرده اما پس از آن حواشی زیادی ایجاد شد و کار به تکذیبیه‌های متوالی رسید. ایران‌خودرو اعلام کرد درخواست فروش تعدادی از محصولات خود به قیمت حاشیه بازار را داده اما با آن موافقت نشده است. دستیار ویژه معاون اول رئیس جمهور نیز نقش مخبر را تکذیب کرد و سخنگوی شورای رقابت هرگونه افزایش قیمت را رد کرد. این اتفاق از یک طرف قیمت خودرو را در بازار افزایش داد و از سوی دیگر خودرویی به دست مردم نرسید. گفته می‌شود این عرضه ۱۲۰ هزار دستگاه ظاهرا قرار بوده برای جبران بدهی خودروسازان به قطعه‌سازان صورت گیرد و خودروسازان نیز درکنار تعهدات دیگر بتوانند این ۱۲۰ هزار دستگاه را از محل افزایش تولید جبران کنند.

تولید یک میلیون دستگاه در سایپا و ایران‌خودرو

بررسی وضعیت تولید دو خودروساز بزرگ کشور طی سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد مجموع تولید ایران‌خودرو و گروه سایپا طی سال ۱۴۰۲ حدود یک میلیون و ۳۷ هزار دستگاه بوده که رشد نزدیک به ۱,۵ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۱ با یک میلیون و ۲۳ هزار دستگاه داشته است. طبق این داده‌ها، حجم تولید گروه سایپا نزدیک به ۴۸۱ هزار دستگاه، با افزایش ۷۵۰۰ دستگاه نسبت به سال ۱۴۰۱ بوده و در گروه ایران‌خودرو نیز حجم تولید ۵۵۶ هزار و ۴۰۲ دستگاه بوده که رشد ۶۴۰۰ دستگاهی نسبت به سال ۱۴۰۱ داشته است. درخصوص فروش نیز، گروه ایران‌خودرو طی سال ۱۴۰۲ نزدیک به ۵۳۸ هزار دستگاه فروش داشته که کاهش ۶۹ هزار و ۵۰۰ دستگاهی نسبت به سال ۱۴۰۱ داشته است. گرچه تعداد فروش گروه سایپا مشخص نیست، اما در شرکت مادر سایپا (شرکت اصلی) تعداد فروش طی سال گذشته حدود ۳۱۵ هزار دستگاه بوده که کاهش ۴۴ هزار دستگاهی (۱۲ درصدی) نسبت به سال ۱۴۰۱ داشته است. درمجموع، تولید و فروش دو خودروساز بزرگ کشور طی سال ۱۴۰۲ مطابق با اهداف ترسیم شده وزیر سابق صمت که مدام از تولید ۱,۵ میلیون دستگاهی خودرو در کشور سخن می‌گفت، رخ نداده است و مجموع تولید خودروسازان دولتی و خصوصی کمتر از رقم مذکور بوده و می‌توان گفت آن تحولی که در بازار خودرو از آن نام برده می‌شد، طی سال ۱۴۰۲ رخ نداده است. با این حال، اگر منصفانه قضاوت کنیم با وضعیت زیانی که خودروسازان دولتی دارند، شاید این مقدار تولید نیز نرمال باشد.

تا انتهای ۱۴۰۳ ثبت‌نام نداریم!

آنطور که در آمارها قابل مشاهده است، تولید و فروش دو خودروساز بزرگ کشور در سال ۱۴۰۲ و یک ماهه نخست امسال اگر هم به اهداف اولیه که تولید ۱,۵ میلیون خودرو طی یک سال بوده، نرسیده اما در گروه ایران‌خودرو تولیدات گروه طی سال ۱۴۰۲ حدود ۵۵۶ هزار و ۴۰۲ دستگاه و در گروه سایپا نیز این تعداد حدود ۴۱۸ هزار دستگاه بوده است. براین اساس، در گروه ایران‌خودرو تولید طی سال گذشته ۶۴۰۰ دستگاه و در گروه سایپا نیز تولید ۷۵۰۰ دستگاه افزایش داشته است. در بهار ۱۴۰۳ نیز دو خودروساز بیش از ۴۶ هزار دستگاه تولید داشته‌اند. با همه این اوصاف، طی چند ماه اخیر تنها خبری که درخصوص فروش و عرضه دو خودروساز بوده، عمدتا اخباری از جنس عدم ایفای تعهد خودروسازان و بعضا نارضایتی مشتریان از تحویل به‌موقع خودروها بوده است. اینکه چرا عرضه خودرو و ثبت‌نام‌ها طی چندین ماه اخیر متوقف شده، چندین فرض برای آن قابل تصور است. فرض اول اینکه خودروسازان بخشی از تولید را احتکار می‌کنند. این موضوع از آمارهای فروش خودروسازان قابل برداشت نیست و به نظر نمی‌رسد خودروسازان پارکینگ کافی برای احتکار حجم بالایی از خودروها را داشته باشند. آمارهای دو خودروساز نیز نشان می‌دهد شرکت سایپا (فقط شرکت مادر) طی سال ۱۴۰۱ تعداد ۳۵۹ هزار دستگاه و در سال ۱۴۰۲ نیز ۳۱۵ هزار دستگاه فروش داشته است. البته سایپا در توضیح این کاهش عرضه می‌گوید دلیل آن، حجم بالای تکمیل خودروهای ناقص در سال ۱۴۰۱ بوده است. در گروه ایران‌خودرو نیز طی سال ۱۴۰۲ نزدیک به ۵۳۸ هزار دستگاه عرضه انجام شده که کاهش ۶۹ هزار دستگاه نسبت به عرضه ۶۰۷ هزار دستگاه سال ۱۴۰۱ وجود دارد. به احتمال زیاد این کاهش نیز با تکمیل خودروهای ناقص طی سال ۱۴۰۱ مرتبط باشد.

فرضیه دوم از عدم ثبت‌نام و عرضه خودرو در ماه‌های اخیر، می‌تواند با عرضه خارج از سامانه یکپارچه مرتبط باشد. به عبارتی، خودروسازان بخواهند با فروش خودرو در خارج از این سامانه، خودرو را به قیمت بازار بفروشند و این خودروها در نمایندگی‌ها یا شیوه‌های غیررسمی دیگر عرضه شود. «فرهیختگان» اطلاعات کافی از این اتفاق در دسترس ندارد و نمی‌توان به‌طور قطع در این خصوص سخن گفت.

اما فرضیه سوم از عدم عرضه و ثبت‌نام خودرو توسط دو خودروساز دولتی طی ماه‌های اخیر می‌تواند ناشی از تعهدات گسترده‌ای باشد که مسئولان سابق وزارت صمت با شگردهای عجیب‌وغریب آن را به مردم تحمیل کرده‌اند. به عبارتی، آنچه در دو مرحله اول و دوم در اسفندماه ۱۴۰۱ و اردیبهشت و خردادماه ۱۴۰۲ با عنوان عرضه گسترده خودرو از سوی مسئولان سابق وزارت صمت اعلام شد، باعث شده خودروسازان برای دو سال، پیش‌پیش محصول فروخته باشند و تعهد آنها همچنان ایفا نشده و خودرویی برای عرضه جدید ندارند. این فرضیه سوم موضوعی است که ۲۴ آبان ۱۴۰۲ منوچهر منطقی، معاون حمل‌ونقل وزیر صمت از آن رونمایی کرد. گرچه از وضعیت عرضه‌های سال ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ مشخص بود این اتفاق رخ خواهد داد، اما مسئولان وزارت صمت در آن مقطع وعده رشد عجیب‌وغریب تولید را می‌دادند و چیزی از این روزها به مردم نمی‌گفتند. حالا منوچهر منطقی می‌گوید عرضه بعدی ایران‌خودرو و سایپا در سامانه یکپارچه منوط به کوتاه‌شدن صف نوبت‌دهی تحویل خودرو و تحویل به متقاضیان ثبت‌نام‌کننده است؛ چراکه هر دو خودروساز بزرگ محصولات‌شان را تا پایان ۱۴۰۳ در سامانه یکپارچه برای فروش، نوبت‌دهی کرده‌اند و برای اینکه این نوبت‌دهی را تمدید کنند باید به این نوبت‌ها پاسخ دهند و ظرفیت آینده را محاسبه کنند و بر مبنای آن عرضه بالا داشته باشند. معاون وزیر صمت در پاسخ به این سوال که مرحله بعدی عرضه یکپارچه خودرو چه زمانی است؟ می‌گوید: «با توجه به ظرفیت‌های موجود خودروسازان اگر الان عرضه خودرو برای مرحله بعد صورت گیرد، تعداد بیشتری در نوبت تحویل قرار می‌گیرند و به عبارتی صف طولانی‌تری تشکیل می‌شود و ممکن است نوبت‌های تحویل به زمان دورتری موکول شود.»

شاهکار وزارت صمت

۱۰ اسفند ۱۴۰۱ امید قالیباف، سخنگوی وزارت صمت از عرضه بیش از ۵۰۰ هزار دستگاه خودروی داخلی از اواخر اسفندماه ۱۴۰۱ در سامانه یکپارچه تخصیص خودرو خبر داد. امید قالیباف افزود: «همه خودروسازان داخلی ازجمله ایران‌خودرو، سایپا و خودروسازان بخش خصوصی به جز گروه بهمن در این طرح حضور خواهند داشت.» قالیباف گفت: «شرایط ثبت‌نام افراد، همان شرایط اعلامی در طرح‌های قبلی است و با ثبت‌نام در این سامانه مطابق وعده وزارت صمت دیگر چیزی به نام قرعه‌کشی نخواهیم داشت.» وی خاطرنشان کرد: «با عرضه سنگین یادشده، همچنین واردات خودرو و واردات از مناطق آزاد، بازار خودرو شرایط خوبی خواهد داشت و انتظار می‌رود به‌تدریج به آرامش برسد.» پس از این ثبت‌نام‌ها، مرحله دوم فروش یکپارچه خودروها از نیمه دوم اردیبهشت ۱۴۰۲ شروع شد. اولین گام از فرآیند ثبت‌نام برای شرکت در دومین مرحله فروش یکپارچه خودروها که افتتاح حساب وکالتی و واریز وجه بود، از ۲۰ اردیبهشت ماه آغاز شد و متقاضیان به مدت ۱۰ روز (تا ۲۹ اردیبهشت ماه) فرصت داشتند برای تعریف حساب وکالتی به نام سازمان حمایت اقدام کنند. پس از اتمام این مهلت، کار پایش و ارسال اطلاعات متقاضیان از بانک به سامانه آغاز شد. بر این اساس، با ارسال اطلاعات متقاضیان واجد شرایط به سامانه، سایت سامانه از روز چهارشنبه سوم خرداد ماه فعال شد تا مشتریان بتوانند برای انتخاب پنج اولویت خودرویی مورد نظر خود اقدام کنند. آنطور که وزارت صمت گفته، این طرح در سه قالب طرح ویژه متقاضیان عادی، طرح قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت و همچنین طرح جایگزینی خودروهای فرسوده اجرایی شده است. در این مرحله از فروش خودروها، ۲۳ محصول از چهار شرکت سایپا، مدیران خودرو، کرمان موتور و فردا موتورز با قیمت کارخانه‌ای (مصوب شورای رقابت) عرضه شده است. آنطور که مشخص است، در این مرحله از فروش خودروسازان، گروه ایران‌خودرو حضور نداشت. در مرحله اول نیز گروه بهمن حضور نداشت که این عدم حضور در مرحله دوم نیز برای این خودروساز بخش خصوصی تکرار شده است.

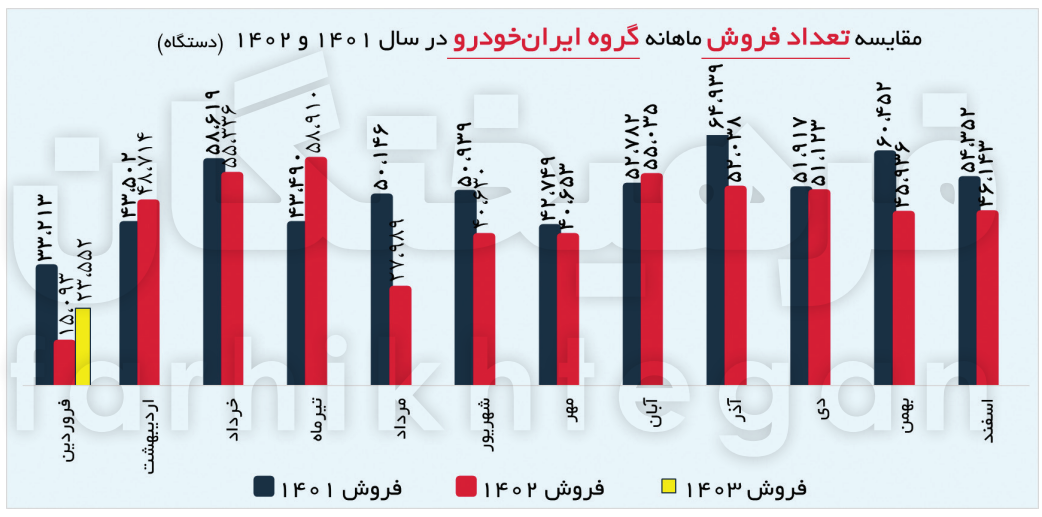

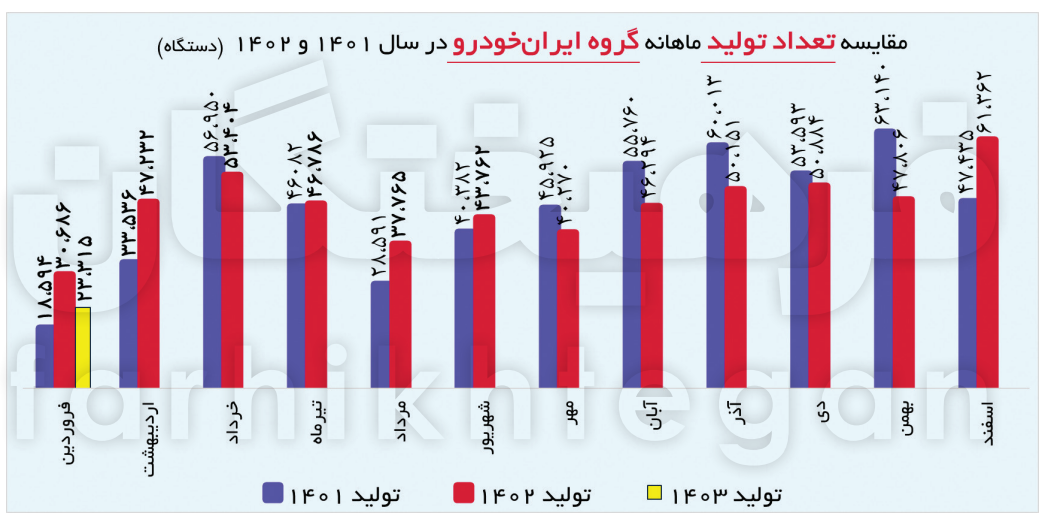

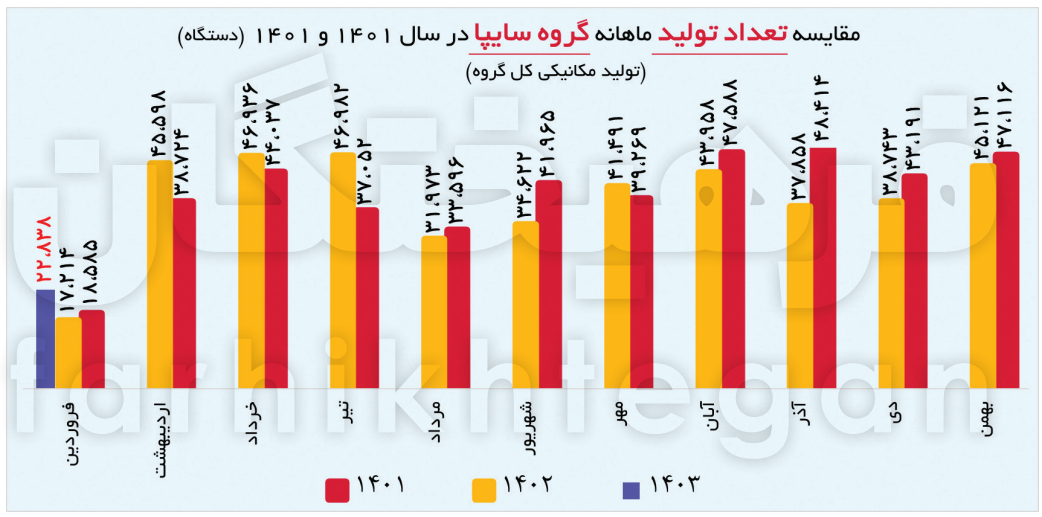

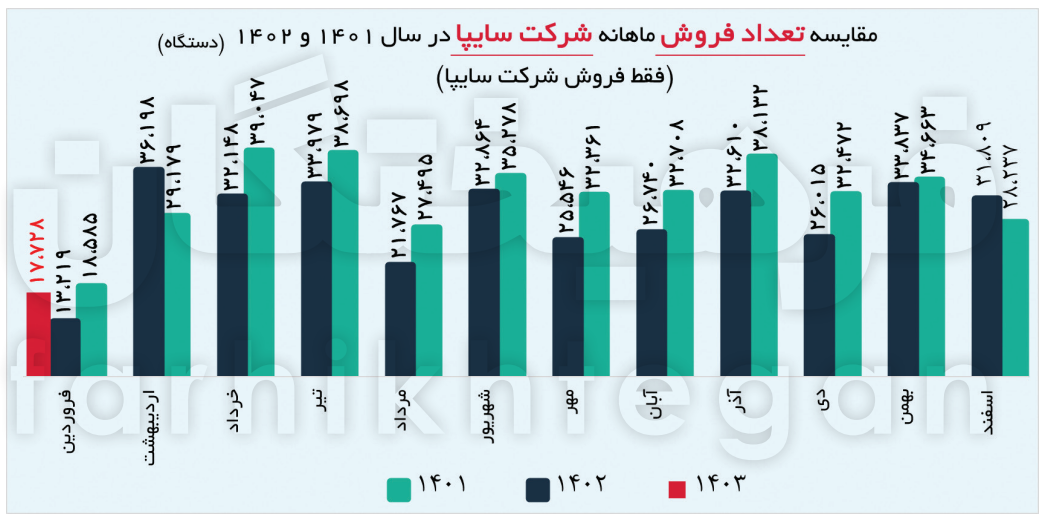

گفت‌وگو با دکتر وحید زارع‌فکری، معاون اقتصادی و سرمایه‌گذاری منطقه آزاد کیش

حمایت دولت از کیش اکسپو، به معنای اطمینان‌بخشی به سرمایه‌گذاران است

اولین دوره از اکسپوی کیش را درپیش داریم، پیش‌بینی می‌کنید پس از برگزاری این رویداد چه تحولی در تراز تجاری منطقه ایجاد خواهد شد؟

تراز تجاری به معنی اختلاف صادرات از واردات است و شاخصی است که برای ثبات ارزی کشور لحاظ می‌شود. اینکه همه فعالیت‌های داخل کشور را بخواهیم با تراز تجاری بسنجیم لزوما کار دقیقی نیست. قاعدتا در اکسپو سرمایه‌گذاری‌هایی صورت می‌گیرند که از لحاظ تولید کالا و خدمات، جایگزین خارجی‌ها می‌شوند. سرمایه‌گذاری در اکسپو اگر در حوزه گردشگری انجام شود، خروج ارز از کشور را کاهش می‌دهد و ممکن است تولیداتی را برای ما ایجاد کند که امکان صادرات آنها را داشته باشیم. پس از اکسپو قاعدتا اتفاق مثبتی خواهد افتاد ولی اینکه بگوییم عدد مشخصی را در محلی مشخص شاهد خواهیم بود، لزوما این اتفاق تنها هدف برگزاری نمایشگاه اکسپو نیست.

شما برای برگزاری بهتر کیش‌اکسپو چه برنامه‌ای دارید؟

در دو حوزه می‌شود در اکسپو کار کرد؛ یکی اینکه خود سازمان مناطق آزاد حمایت کند، برای اینکه این نمایشگاه پرشور برگزار شود. از این جهت که در فصول کم‌رونقی و رکود گردشگری، گردشگر را در کلاس بازرگانی و تجاری وارد جزیره کنیم و کسب‌وکارهای جزیره ازجمله بازارها، هتل‌ها، تفریحات دریایی و... از این طریق رونق بگیرند. یک بعد دیگر آن است که خود نمایشگاه- که در ابعاد ملی و بین‌المللی برگزار خواهد شد- سرریزی برای جزیره کیش داشته باشد. این را کمافی‌السابق به اصناف و گروه‌های مردمی جزیره سپرده‌ایم که فرصت مواجهه کسب‌وکارهایی را که در جزیره کیش محدود شده‌اند با هلدینگ‌های بزرگ فراهم کنیم که اینها بتوانند کارهای موثرتری را جلو ببرند.

شباهت‌ها و تفاوت‌هایی را بیان کنید که اکسپوی کیش با اکسپوهای داخلی و خارجی مانند اکسپوی تهران یا دبی دارد.

شباهت آن در موضوع فعالیت است ولی تفاوت آن این است که در فضای متمرکزتری می‌توانیم گردشگر را در این حوزه بیاوریم. بازدیدکننده نمایشگاه از فعالیت روزمره در شهر خودش فارغ و در جزیره مشغول می‌شود و با تمرکز بیشتری کار را پیگیری می‌کند. معمولا توافقات مثمرثمرتری در نمایشگاه‌های مشابه در جزیره کیش انجام می‌شود. دلیل اینکه بسیاری از هلدینگ‌های بزرگ برگزاری نمایشگاه در کیش برایشان جذاب است، همین است. علاوه بر این در نمایشگاه تهران، رده حاکمیتی با توجه به ابعاد وظیفه‌ای که برعهده دارد، شاید نتواند از نمایشگاه به‌طور مستقیم حمایت کند. کاری که ما سعی می‌کنیم برای نمایشگاه‌هایی که خاص هستند و همراستایی آن با سازمان مناطق آزاد را تشخیص می‌دهیم، امکان آن را با دعوتنامه‌های مستقیم فراهم کنیم. قاعدتا این همکاری و دعونامه زدن و پیگیری کردن حضور رده‌های ملی در نمایشگاه، برای همه نمایشگاه‌ها مقدور نیست و بعضا باعث دلخوری هم شده است. این جایگاه را هر نمایشگاهی ندارد و به مصلحت جایگاه حاکمیتی نیست که هر نمایشگاهی را حمایت کنند ولی قطعا برای نمایشگاه‌هایی نظیر اکسپو، اینوکس و پتروشیمی حداکثر همراهی را می‌کنیم تا سرمایه‌گذاران و بازدیدکنندگان با امنیت خاطر در نمایشگاه شرکت کنند.

حمایت شما از نمایشگاه اکسپو دقیقا چگونه است؟

اینکه اعتبار نمایشگاه را با دعوتنامه سازمان دولتی تامین و فرصت مواجهه کسب‌وکارهای جزیره را در بستر سازمان مناطق آزاد با غرفه‌دارها و شرکت‌کنندگان فراهم کنیم. اینکه ما فرصت‌های اقتصادی جزیره را ارائه دهیم و زمینه همکاری طرفین را فراهم آوریم. اینکه ما برای تامین مالی و اضافه شدن رده‌هایی- که لازم است در پروژه همکاری کنند- پیگیری کنیم، ازجمله حمایت‌هایی هستند که به سرمایه‌گذار اطمینان می‌دهد تا آخر پروژه رها نخواهد شد.

مدیرمسئول:
محمدامین ایمانجانی
قائم‌مقام مدیرمسئول:
مسعود فروغی
سردبیر:
محمد زعیم‌زاده
تلفن و فکس:
(۰۲۱) ۶۲۹۹۹۴۹۵
کدپستی:
۱۱۳۵۶۳۳۸۱۶
چاپ:
چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی
نشانی:
خیابان حافظ، پایین‌تر از جمهوری
روبه‌روی ساختمان بورس
ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم